

Keresztény avarok, „avar” magyarok

2025 október 03. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Jézusi hit az ezernégyszáz évvel ezel?tti Kárpát-medencében

Újabb jelent?s régészeti lelet hívja fel a figyelmet a kereszténység avar kori jelenlétére a Kárpát-medencében. Err?l és a Kárpát-medence avar és magyar népessége közötti folytonosságról beszélgettünk a székesfehérvári Szent

István Király Múzeum nyolcvan évig szünetel? nagyszabású csákberényi feltárásai kapcsán dr. Szücsi Frigyes régésszel.

Ipari vágányt fektettek az 1930-as években a Fejér vármegyei Csákberény-Orondpuszta egyik birtokán. A váratlanul el?bukkanó sírok miatt kezdtek ásatásokat a székesfehérvári múzeum munkatársai, majd vezetésüket az avar–magyar folytonosságot utóbb az úgynevezett kett?s honfoglalás kifejezésben s?rít? nagy magyar tudós, László Gyula régészprofesszor vette át.

A mintegy 1200 síros csákberényi avar kori temet? feltárása azonban 1939-ben abbamaradt, és csak 80 évvel kés?bb, 2019-ben indult újra.

– Valójában két temet?r?l van szó egy mára jórészt kiszáradt patak által kettészelt völgy két oldalán. Az egyik egy a VI.-tól a IX. századig használt avar kori temetkezési hely Csákberény-Orondpusztán mintegy 1200 sírral, amib?l eddig 540-et tártunk fel. A másik vele szemben az úgynevezett Arató-szér?n egy részben hasonló, részben viszont jelent?s eltéréseket mutató VII–IX. századi temet? nagyjából 260 sírral – avat be a részletekbe az ásatásvezet? régész, dr. Szücsi Frigyes.

Dr. Szücsi Frigyes

A Szent István Király Múzeum munkatársa, egyben a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja szerint a kutatások több fontos kérdéshez szolgáltathatnak adatokat: tisztában láthatjuk a VI–VII. századi korai avar társadalom kulturális sokszín?ségéb?l a VIII. századig egységesül? kés? avar kultúrához vezet? utat, majd azt, hogy mi történt a térségben a rejtélyes IX. században. Alapvet?en ugyanis mára tudományos közmegegyezés alakult ki abban, hogy az avar kori népesség leszármazottjai tömegesen élték meg Árpád népének érkezését, mondja a nemzetközi elismertségnek örvend? régész. Emellett a csákberényi temet?k is számos bizonyítékot szolgáltatnak, hogy a kereszténység az Avar Kaganátus id?szakában ebben a térségben is jelen volt.

– Pannónia, vagyis lényegében a Dunántúl az V. század elején sz?nt meg az összeomló Római Birodalom provinciája lenni. Addig viszont itt is államvallás volt a 380-ban I. Theodosius császár által ekként deklarált kereszténység, olyannyira, hogy az egyháznak több szentje született vagy tevékenykedett Pannóniában, elég csak a IV. században él? Tours-i Szent Mártonra, az V. századi Szent Severinusra vagy a VI. századi Bragai Szent Mártonra gondolni. A római birodalmi keretek megsz?ntek, de a romanizált helyi keresztény népesség jelent?s része itt maradt, és keveredett más népekkel – hívja fel a figyelmet a kevéssé köztudott, ám annál jelent?sebb tényre Szücsi Frigyes.

Az avar uralom kezdetét 568-ra teszi a történettudomány. Igen érdekes, hogy, amint arról a népe történetét megíró VIII. századi longobárd származású szerzetes, Paulus diakónus beszámol, ez a Kárpát-medence nyugati felében egy ideig szállást foglaló északi germán nép 568 húsvétját még a Dunántúlon ülte meg, majd szervezetten kivonultak, átadva a területet az avaroknak. Vagyis nem csatában szerezték meg a területet az avarok, hanem megállapodással. Ennek magyarázata valószín?leg a korábban kipróbált avar–longobárd szövetség volt, amely 567-ben legy?zte a tiszántúli gepidákat. Egy évvel kés?bb pedig a longobárdok átköltöztek a róluk elnevezett Lombardiába.

A bodajki bronz mellkereszt
Fotó: Demokrata/Vermes Tibor

Ezután az Avar Kaganátus nagyszer? történelmi teljesítménnyel több száz évre megszervezte a Kárpát-medencét. Igaz, ezt korábban a hunok is megtették, de id?ben az rövid élet?nek bizonyult Attila király halála és az akkori geopolitikai adottságok miatt.

– A Kárpát-medencében megszervezett Avar Kaganátust nevezhetjük államnak, a kor egyik legjelesebb kutatója, az osztrák Walter Pohl a témában 1988-ban megjelent monográfiájában a steppeállam kifejezést használja – mondja Szücsi Frigyes.

E kor temet?it ásták meg Csákberényben a fiatal régész vezetésével a székesfehérvári Szent István Király Múzeum munkatársai régészhallgatókkal és a múzeum által meghirdetett úgynevezett közösségi régészeti program önkénteseivel, jellemz?en régészeti szakképzettség nélküli, jó értelemben vett laikusokkal, akik azonban fegyelmezett lelkesedéssel, alázattal segítették a régészek, technikusok, restaurátorok által felügyelt tudományos

feltárást.

– A temet?k vélhet? családi rendjének igazolása vagy cáfolata az archeogenetika feladata lesz, ezután kapunk majd teljes képet a temet?ket használó korabeli népesség eredetér?l és rokoni viszonyairól. Az viszont az el?került leletekb?l kétségkívül megállapítható, hogy a kereszténység a Római Birodalom visszavonulása után is tovább élt a Kárpát-medencében. Ezt bizonyítja a szintén általunk a bodajki Homoki-d?l?ben 2016-ban feltárt sírban talált egyenl? szárú, az úgynevezett máltai keresztre hasonlító bronzkereszt, ami egy VII. században élt 20-24 éves n? sírjából került el?. Ebben a sírban a más hit? temetkezésekkel szemben keresztényekre utaló módon nem volt semmilyen „túlvilági útravaló”. Csákberényben pedig egy ólomból készült, szintén egyenl? szárú kereszt került el?. Ezek jelentése nem vitás, a kérdés legfeljebb az, hogy az eltemetettek maguk is keresztények voltak-e, vagy más okból kerültek a sírba ezek a jelképek.

A teljes cikket a Demokrata oldalán olvashatják el.

Ágoston Balázs - Fotó: Vermes Tibor

www.demokrata.hu

Ajánló